ઠાકરલાલ બુલાખીદાસ બુકસેલર.
રીચીરોડ—અમદાવાદ.

આવૃતી ૬ ઠ્ઠી   પ્રત ૪૦૦૦.

અમદાવાદ.
શાહપુર નવીપોળમાં આવેલા શ્રી 'પ્રજાહિતાર્થ' મુદ્રાલય
પ્રેસમાં પટેલ ડાહ્યાભાઇ દલપતરામે છાપ્યું.

સને ૧૯૨૦.   સને ૧૯૭૭.

કિંમત ૦-૨-૦.

કે બાદશાહ [illegible]

કે હાથમાં લઈ લાલ લાકડી ગોવાલણુ હોકે જાઉંરે;

કે બાદશાહ ઉતરે આગમેં મેં ક્યામસ દેખન જાઉંરે.

કે હાથમાં લઈ ગુલાબછડી મેં માલન હોકે જાઉંરે,

કે ફુલફગરનો ઘાઘરો સાળુડે કસુંબી કોરરે,

કે કસ્યાં કાંબી અણુવટ વીંછવા ઝાંઝરનો ઝમકારરે,

કે હાથે બાજુબંધ બેરખા એને દશે આંગળીએ વેઢરે;

કે કાને કલાકુશ શોભતાં એને ઝુમ્મુકે ઝાલરે.

કે કોટે તે પાટીયાં શોભતાં એને કંઠે અકાવળ હારરે,

કે લાલ તે ગજનું કાપડું એને ગજ મોતીનો હારરે,

કે કાને તે વાળીઓ શોભતી એને ટીલડી તપે લલાટરે,

કે બાલે મોતી પરોવ્યાં જાણે ઉગ્યો સુરજ ભાણુરે;

કે મોટી મટકીમાં દહીં જમાયો દુધ લીયો મણુ ચારરે,

કે ચાલી ગુજરીયા દહી બેચનકું બાદશાહકે દરબારરે,

કે અધર હ્યો કોઇ મહીયર હ્યો કોઇ હોને મીઠડાં દુધરે,
કે સાસુ કહે તુમ સુણો ગુજરીયાં લશકરમેં મત જાવરે,
કે દીલ્લી શહેરકા બાદશાહ તુજે રખે ગોખલ માંહયરે,
કે સાસુનાં વાર્યાં ન કરે વહુ મહી વેચવાને જાયરે,
કે હાટે મોહ્યા હાટ વાણીઆ ને ચોરે મોહયા ચોપદારરે,
કે જે દેખે તે મોહી રહયા બાદશાહ સરખા માંહેર
કે ચલી ગુજરીયાં દહીં બેચનકુ ચાલી લાલ બજારરે,
કે સીપાઇ બચ્ચાને ચોકી લગાઇ જીવજાન હુવા હેરાનરે,
કે આપને લશકરમેં એસી મહીયારીને એસા ન કોનકા દુધરે,
કે બાદશાહકું તો ખબર હુઇએ ગુજરી દેખન આવારે,
કે અલીયાં ગલીયાં કયા ફીરના ગોરી બેઠો પડદા માંહેરે,
કે અલીયાંરે ગલીયાં બહોત ભલેરી તેરે પડદેકુ લગા દઉં આગરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તમે સુણો અમેરી બાતરે,
કે હાથ કથીરમેં ક્યા પહેરના ગોરી પેરો સોના કંકરે,
કે હાથ કથીર મેરે બોત ભલી તેરે સોનેકુ લગા દઉ આગરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકુ દેવે જવાબરે.
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે કાળી કામળમેં ક્યા પહેરના ગોરી પહેરો દક્ષણી ચીરરે,
કે કાળી કામળ મેરે બહોત ભલી તેરે ચીરકું લગા દઉં આગરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે ઘેંસ છાશમેં ક્યા ખાના ગોરી ખાવને નાન પુલાવરે,
કે નાન પુલાવમેં ક્યા ખાના મેરા હીંદુકા અવતારરે,

કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે મકના હાથી અજબ બન્યા ગોરી હાથી દેખન આવરે,
કે તેરા હાથમેં ક્યા દેખના મારે ઘેર ભૂરી ભેંસરે,
કે ટંકે સવામણ દુધ કરે તારા હાથીથી જલેરી મારી ભેંસરે,
કે દહી દુધકી નદી ચલાવું માખન બાંધુ પાળરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાકુ દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે મારો કુંવર અજબ બન્યોરે કુંવર દેખન આવરે,
કે તેરા કુંવરમેં ક્યા દેખના મેરા ગચુંકા ગોવાલરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે મેરી સોળસેં રાણીઓ ખુબ બની તે રાણીઓ દેખન આવરે,
કે તેરી રાણીઓમેં ક્યા દેખના મેરે પાણી ભરે પનીહારરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે મેરા ઘોડા અજબ બન્યા ગોરી ઘોડા દેખન આવરે,
કે તેરે ઘોડેમેં ક્યા દેખના મેરે ઘેર ગવરી ગાયરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે મેરી મુછો અજબ બની ગોરી મુછાપર મોહી આવરે,
કે તેરી મુછોમેં ક્યા દેખના મેરા બકરા જેસા પુછરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,

કે કીધુ વમારૂ સાસરૂં ને કીધા પુરૂષ પીર નારરે,
કે ગઢમાડલ મારૂ સાસરૂંને ચંદા પુરૂષ પીર નારરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે.
કે કોણ દેશની ગોવાલણીને શું તે તમારૂં નામરે,
કે ગઢમાડલની ગોવાલણીને મેનાં ગુજરી મારૂં નામરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે છોટી મટકીકા મુલ કરૂ તો તેરી સુખબુધ જાવે ભુલરે.
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે.
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે દુ[illegible] મટકીકા મુલ કરોને ગોરી ઉસકા કયા હોય મુલરે.
કે દુ[illegible] મટકીકા મુલ કરૂં તારી સોળસેં રાણીઓ કુલરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે તીસરી મટકીકા મુલ કરોને ગોરી ઉસકા કયા હોય મુલરે,
કે તીસરી મટકીકા મુલ કરૂં તેરા મહના હાથી કુલરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે ચોથી મટકીકા મુલ કરોને ગોરી ઉસકા કયા હોય મુલરે,
કે ચોથી મટકીકા મુલ કરોને ગોરી ઉસકા કયા હોય મુલરે,
કે હીંદવાણી તું હરામજાદી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે તેરા રૂપ તો કીને દીયા જાણે સોનું ઘડે સોનારરે,
કે અલામાયાને મુજે રૂપ દીયા ને કરમ દીયા કીરતારરે.

કે હીંદવાણી તું હરામજાદી બાદશાહકું દેવે જવાબરે,
કે બાદશાહ કેવે સુણ ગુજરી તુમ સુણો અમારો બાતરે,
કે મડબડ મડબડ ક્યા બોલતી ગોરી બોલો સમજકી બાતરે
કે બકરછકડ ગોરી કયા બોલતી કાંઇ થપડ લગાવું દોચારરે,
કે તું નવ જાણીશ એકલી મારા ગુજર ચડે નવલાખરે.
કે હીંદવાણી તુ હદામજાદી બાદશાહકુ દેવે જવાબરે,
કે ગુજરી કેવે સુણ બાદશાહકુ તુમ સુણો અમારી બાતરે,
કે મારૂ તમાચા ને ઉડ જાય પઘડી મુંછડા હો જાય લાલરે,
કે ટકે ટકે તેરા ટટુ બેચાઉંને દો કોડી તલવારરે,
કે બાદશાહકુ તો ગુસ્સા લગાને ડાલી બેડી માંયરે,
કે હાથમે ડાલી હાથકડીયાંને ઉસકુ હાથીપર બેઠાલાયરે.
કે હાથીકા હોદેપર બેઠી ઉસકા કોઇ નવ લેવે નામરે,
કે બાહ્મણ વીરા વીનવુ તને આલુ હૈયાનો હારરે,
કે કાગળ જઇને આપજે મારા હીરા દીયરને હાથરે,
કે હીરીએ કાગળ વાંચીઓને ગુજરી પડી બેડીમાંયરે,
કે ચદે કાગળ વાંચીઓને ગુજરી પડી બેડી માંયરે,
કે હો પડ઼ ભાઇ પડવાદો કાંઇ એવી લાગીશું બે ચારરે,
કે તાંણી બોથો ભાઇ દાલને નહી કાયરકા કામરે,
કે સુરા હાથસો સંગ ચલોને નહી કાયરકા કામરે,
કે કેશરીઆ ભાઇ વાધા પહેરોને હોજાઓ લાલ ગુલાલરે,:
કે સાથી હીદીઓ દોડીઓને ગયો ઘોડારની પાસરે.
કે તાંણી બાંધો તગડો ભાઇ ઢાલી મેલો લગામરે,
કે દીલ્હી જીતીને ઘેર આવુ તો રેવંત મારૂ નામરે,
કે હીરીઓ ઘોડે એકજ ચઢયોને ગુજર ચઢયા નવલાખરે,

કે હીરીએ ઘોડા ખેલીઓને ઘોળી મારયા પચાસરે,
કે લેજે ભવાની બોગ આતો ગુજર કેરો યોગરે,
કે ચંદે ઘોડે ખેડીઓને જાય દીલી મેદાનરે,
કે હીરીયો પેઠા શહેરમાંને કંદોઈ નાહા જાયરે,
કે તોપોઠી ધમરોળ હુઇને હુવા અંધારા ઘોરરે.
કે બાદશાહકુ તો ખબર નહીવે રહતત નાડી જાયરે,
સુતો બાદશાહ જાગજે તારે નગર પડયો ભેંકારરે,
કે સુતો બાદશાહ જાગીઓ બાહ કુંચા હોતા ધમરોલરે,
કે સુતો બાદશાહ જાગીઓને મુગલ ચઢયા બાણુંલાખરે,
કે તાંબાની નોબત ગડગડે ને જેના ધમકે વાગે ઢોલરે,
કે ફાગણ સુદ ચઉદસને દહાડે મામલો મચ્યો જોરરે,
કે ગુજરી હસીયે બોલીયાં ને બોલ્યાં એકજ બોલરે,
કે હીરીયો પહેરે કાંચળીને હથીયાર મુજને આલરે,
કે બાદશાહ સાથે એશી લડુંમેં મેરા જુગમાં હોજાય નામરે,
કે તરવાળે તાળા પડે ને બરછી ચાવે પાનરે,
કે આગાડી પછાડી દેગાવાળોને બીચમાં રાખો મેદાનરે.
કે વચમાં રાખો ગુજરીબાઇને જે જીતે તે લઇ જાયરે,
કે હીરીયોને ચંદીયો બોલીયા રાજા સાંભળો મારી વાતરે,
કે પહેલો ઘાવ તમે કરોને અમે તમારી રૈયતરે,
કે પહેલો ઘાવ બાદશાહે કીધો ગુજર લશ્કર માંયરે,
કે હીરીઓને ચંદીઓ ગુસ્સે થયા જેમ બકરામાં પડયો વાઘરે,
કે તલવારોની તાળી પડેને લોહીનો વરસ્યો મેઘરે,
કે તમારી ગુજરી તમને મુબારક ગુજરી અમારી બેનરે,
કે લાથી ગુજરી ચાલીયાંને ગયાં સાસુના ઘેરરે,

કે સાસુ ગેણુાં બોલીયાં વહુ જાઓ બાદશાહને ઘેરરે.
કે આ વહુઅરને જવાદો હું બીજી પરણાવું કાલરે,
કે આ વહુઅરને જવા ન દઉં મારા ગુજરની પત જાયરે,
કે ત્યાંથી ગુજરી ચાલીયાંને ગયાં નણંદને ઘેરરે,
કે નણંદલ મેણાં બોલીયાં ભાભી જાઓ બાદશાહને ઘેરરે,
કે ત્યાંથી ગુજરી ચાલીયાંને ગયાં તે પાવાગઢરે,
કે પાવા તે ગઢમેં અલોપ હોગઇ મહાકાળી કહેવાયરે

મીસરી.

કે આઠ કુવા નવ વાવડીજી સોલસેં પાનીડા હાર, ઓ મીસરી,
કે ઉસમે કુન ગોરી પતલી ઓ મીસરી પતલી કમર લંબે બાલ,
કે પાટ ગડુલો રેટીયોજી પધડી લાલ ગુલાલ,
કે કાંતનેવાલી પતલીઓ મીસરી લળી લળી નાખે તાર,
કે એડીની એડી કરૂજી કરૂ કેડાની કમાન,
નયણાના બે ભલકા ઓ મીસરી પાકુ ચતુર સુજાણ,
કે ચતુર પુરૂષના ગોરડીજી હસી હસી ઉતર દેશ;
મુરખ પુરૂષની ગોરડી ઓ મીસરી રોઇ રોઇ ઉતર દેશ,
કે હસત જાનન ખસવજી રૂવે તો કાજલ હો જાય,
એસો પીયારો માગે સાબઓ ઓ મીસરી સાજ પડે ઉડ જાય,
કે દાડમ સુકે દહાડીએ ઘેર સુકાય પર નાર,
બાપ ઘેર સુકાય બેટડી ઓ મીસરી હેણુા પુરૂષ ઘેર નાર.
રાજવણુ બેઠી રાજમેજી ખભે ઉઘાડા કેશ,
ઘસ જોબનકે કારણે હો મીસરી દીધાં બેઠાતી લેશ.
કે તેરી હીલીમેં મેરા ભાવના તેરે મેરે કાયકા સ્નેહ,
તેં ચમકાવી વીજળ ઓ ધોબીડા મેં વરસાગો મેહ.

કેઇ મારી સાહેલીએ ભોળવ્યો હો મીસરી નીત ઘર જુલી જાય,
કે હાથના કથવારા કરજી નેણસે લીયોરે બોલાય,
સમજાવ્યો સમજે ઓ મીસરી મુરખ બેડો ગમાર,
પાલણપુર દીવડો બળેજી કાજળ પડેરે સનેશ,
કે આંજનવાળી પતળી ઓ મીસરી મુલક વસે મેવાડ,
કે કોયલને કેમ મારીએજી આંબાની રખવળા,
મારીએ હરામી સાંઈઓ ઓ મીસરી અણુ ચાખ્યા ફળ ખાય.
કે ગોરીને કેમ મારીએજી સેજની રખવાળ,
મારીએ હરામી સાયબો હો મીસરી સેજ ધરાઇ જાય,
કે માણેકચોકકે બજારમેંજી વેચાય લાલ કમાન.
કે બેંચનવાલા ઘર નહી ઓ મીસરી કાસપર કર ગુમાન,
કે માણેકચોકકે બજારમેં હીરા લાલ વેચાય,
ચતુર હોય સો મુલવે ઓ મીસરી મુરખ ફેરા ખાય.
કે નદી કીનારે મુડદા જલેજી લુવા ન પ્રગટ હોય.
મયા ન જોબન સાંપડે ઓ મીસરી મુવા ન જીવે કોય.
પ્રીત કરીયે ઉંચથ જી સદા ન જુદા થાય.
નીચથી કયા કરે પ્રીતડી ઓ તીસરી સદાય મેણાં ખાય.
કે ડાકણુ કુવો ગોડાવાએજી રેંટ કરે મેવાડ
સીંચનવાળી પાવાગઢ વસે ઓ મીસરી જેનો ચંપોપીએ પરસાળ,
પ્રીત કરે દોજણેજી માળીને રંગરેજ.
રંગરેજ લાવે ચુંડદીઓ મીસરી માળી લાવે ફુલ,
કે ફુલમેં કયા પહેરનાજી ધુપ પડે કરમાય.
આલી બીચારી કલીયાં ઓ મીસરી સાંજ પડે ખીલ જાય.
કે ચુડીમાં કયા પહેરનાજી બુંદ પડે રંગ જાય.

અલે। બીચારે। શાળુડે। એ। મીસરી ધોએ ધોએ રંગ રહે.
કે ખેતર હોય તો ખેડીએજી ડુંગ ખેડા ન જાય,
કુવા હોયતો ગાળીએ એ। મીસરી સમુદ્ર ગાળા નત્ર જાય,
કે કાગળ હોય તો વાંચીએજી કરમ વાંચ્યાં નવ જાય
કે મારા ક્રોારનો ઘોડીલોજી દીઠો કલાલને હાટ
કે દારૂડીનો છાકયો મારો સાહબો એ। મીસરી ગયો કલાલને હાટ
કે નહી તારા સાહેબાને ભોળવ્યોજી નહીમેં લાયોરે બોલાય,
કે દારૂડાનો છાકયો તારો સાયબો એ। મીસરી અ.ગ્યો કલાલને હાટ
કે મારા ક્રોારની મોજડીજી દીઠી કલાલને હાટ.
કે દારૂડાનો છાકયો મારો સાયબો એ। મીસરી ગયો કલાલને હાટ.

મુસલમાની બાર માસી.

સુનીએ। સખીરે સઇયાં મુજ દરદકીરે બાતાં
સાજનને મેરે શરીરપર કયા કયા કીઇ હે ઘાતાં
મુજકુ એ દે દીલાસા સાજન કીદર ગએરે.
પરદેશમાં જાકર બેઠે મુજકુ બીસર ગએરે,
ઠેરાવથા મીલનેકા આવતે મહીને અંદર
આશા મેં રખકે બેઠી સાજન મીલંગે આકર,
અવલ જો મહીના આયા વો કારફીત કીલાવે.
સાજન મુજે મીલે ના રોના મેરા ન જાવે;
અફસોસ ને નીસાસો ફીરતી ફીરૂ એકલી,
સાજન બીન રે સઇઆં ગમતી નહી હવેલી,
લાલી મુખે રંગાકે સાજન કીદર ગએરે
કીના મુઝે દીવાની કેઇ મુલક જા રહેરે.
કાગજ લીખુ પીયાપે જાને ન કોઇ પાસે,

ह्न३२

મુજ દરદીકી સાજનકુ જા સુનાવે,
કારતીક મહીના સારા રૂચ બીચપે ગમાયા
સાજનને છોડ મુજકુ કીસ સાથ દીલ લગાયા,
માગ ર મહીના ફીર દુસરા હે ભરી.
સાજન બીના કયે મેં દીન રાત નેન જારી.
ધુજુ ખડી થંડુમેં ઇતના જુલમ સો કયારે.
મે સુન તજે દરસ્તી કીનો કરમ પીયારે,
દુબલા બદન શો મેરા, થંડ કીસ તરે સાંગી;
સાજન બાના એકલી દુખ કીસકુ જા કહુંગી.
સાજનને છલ કપટકર, હમ સાથ થરક જાય;
માલુમ મુજે હુવા શુ, મીલના હજુએ મોડ.
દો માસ ગયે ગુજર કર, તીસરા એ પોસ બેઠા,
દરશન દીખાવા સાજન દીલકુ રખુ મેં હેડા.
એ પોસટીરે ઠંડી, મેં કીસ તને નીકાલુ,
જોબન મેરે જુવાની; કહો કીસ તને નીકલુ,
માનત કરી બેતેરી ચલાયા કછુ ન મેરા,
મેં સુન તુજે તરસતી, દેખુ મેં દરસન તેરા;
દીન હો ગયારે છોટા, લંબો સો રેન ન જાવે.
આંખો મેં નાચ દેખુ, સપને પીયુ ન આવ;
એ પોષ મહીના ગુજરા, જલાયો મે રાજ્યારે,
સમજા રખુંગી ટીલકુ. મોહે પીયા મીલોરે;
એ મા મહીના ચોથા બીકી હે ફુલવાડી,
સાજન બીના એકલી મરતી હું ઇતેજારી,
નીરગીસને બેલ મરવા, ચંપા અને ચંમેલા

પ્રીતમ બીના એ કુચના, રોતી ફીરૂ ઓકેલી
ગુલ દાઙ્દીને લાગ્યા એ મોધેરા હજારા;
સારા બગીચા ખોટા, પ્રીતરસ હે જુહારા.
દરશન દીખાવો સાજન, કીતનાક મે કહુ રે
દીન રાત મે તડફડતી દુક નીદ કર સહુરે,
એ ઠંડ સબ ગુજારી શીઆલા હુવા પુરા.
ચોથા મેના ગુજરા, દીખલાવ અજ જહુરા.
ફાગુન એ પાચવેકી ધુંપ પડે હું ગરમી;
સખીયા સબી આપસમે બેલે પીયારેસે હોરી,
અત્તર ગુલાબ શેવતીએ નર કરી હે ચોરી;
ધુપ પડે કડાકડ પાંઉમે પડે ફોલે,
હર બખત મેં પુકારૂ, સાજન મુઝસે ન બોલે;
ચઈતર છઠેકા મુજકો દિલમેં હે ઘાવ કારી
દેખું દરસ સલુણા જાઉ પીયાપે વારી,
ઠંડક કીદર ન પાંકે ખુબ અગન બરસતી,
સાજન બીનાકી આગ મે મર જાઉં તરસ્તી,
ખુરબાન હુ દીલમે મર જાઉં તરસ્તી;
સખીરી મેરે બદનમે બાકી ન કુચ રહીરે,
અફસોસમેં પીયા કે આધા બરસ ગયારે;
દીન હોયગારે લંબા દુખકા નહિ હે છેડા;
હર બખત મેં પુકારૂ સાજન કરો સવેરા
બઈસાક સતવેંકા ગરમીસે ઝાડ સુકે,
ધુપ પડે ગજબકી પાની બીના હે લુખે
પવે સબ ઝડ ગયેરે ઝાડાં હો ગયે હે ખરી.

થુર હો ગએ દંદુલેરે ગઇ બાકા તુડાલી;
ઝાંડુમે ફુલ આએ કીતને આમ મોર,
નીલા જંગલ હવારે, મોરાં કરે ચકાર
નીલા જંગલકું દેખી, ફીરકર રખી એ આસા,
સાંતુ એ મેના ગુજર આખરપડેગા પાસા;
એ જેઠ આઠવેકા મુજપર બડી હે સખતી,
પથર નફળ હરીયે, એશી સેં કયા ન ભકતી;
જંગલમેં હર જગોપર, કોયલને મોર બોલે,
પીયુજીકા નામ મીઠા લીંબુ સકરસેં ઘોલે.
શુખત્યાસે બીલડમે, કીસને ન ભેદ પાયા,
હરએકકુ જા પુછું સાજન કીને હેં પાયા,
રોતી અને રઝળતી મે જેઠ બી ગુમાયા;
સજનને મેરે શીરપર ટુંક ન રખીરે માયા,
દાદુર અને બપઇઆ, મેઢકસી ઘુમ લાયા,
બીજલી કરે ઝબુકે મેહુવા અષાઢ આયા,
નવમે અસાડ કેરે બાદલ કુવારે કાલે.
રાતી મીલી અંધેરી સબને એ ગર સમાલે;
બાદલયું ગાજતા હે જયું બાજતી હોળત,
સાજનમે મેરે ઉપર નુ ડુંક રખીરે મોહોબત;
નદીયાં તળાવ નાલે સબમેં ભરાહે પાની,
ગરજે ગગન દીમકસે, મેં હો રહી દીવાની;
નવમા અસાડ ગુજરી સજન સો ના મીલેરે.
ઠંડક પડી સાબુસે, મેરા બદન જલેરે,
દીલમે સરાનકી, લગી રહી ઝડીરે.

પીઉજીકે નામ ઉપર સમરેન સરૂ કરૂરે;
ભાદર ફકીર બીનાદર ફરજંદને સખીરે,
મેરા દીઉ લગા પીયાસે રોરો કે મેં થાકીરે,
નદીયાં તલાવ તાલે તીનું ભયે હે ભેલી;
પીયા બીના એકલી મેં હે રહી હું ઘેલી;
ખેડુત સબ ખુશી હોરો હુવે તાજે,
સાવનમેં આ માલોરે દીન હો ગએ હે ઝાઝે.
ભાદો અગીઆરવેકી, આરે ધઢા બનીરે;
હુકું નીશી ધમ કયા હે મેરા હરીરે,
આઈ નકી ફજલપે એસી નથી નવાબ;
સાજન મેરે ન આએ કોતી અજબ નવાબ;
પાકે સબી અજા જયાં ખેતુમે-મોહે મલે,
ટોહુકે હાથ સેતી લગને જશને ભાલે
સખીયાં સબી આપસમેં ખેલે પીયાસે મીલકર,
મેં હો રહી એકેલી જાઉ કીદર મેં ચલકર,
પ્રીતમને કર જુદાઇ મેરા બદન જલાયા,
ભાદો ભયા ગુજરકર આસો એ માસ આયા;
આસોએ બારવેકી મુજકુ બડી હે આશા;
પ્રીતમકુ અબ મીલનકા મુજકો બડા દિલાસા,
મુજ દિલમેં હુઇ ખુશાલી પ્રીતમશે અબમેં પાઉ;
સાજનકે હુઇ બડાઇ બેઠી મેં ગીત ગાઉં,
કપડે હે સબ જરી તનકે ઉપે ખેરાત કીએમેં,
પીઉજીકે નામ ઉપે ખેરાત કર દીએમેં.
પના હે સબ જરીના છટકા ગુલાબ તનપર.

બીજલી જા ખડી પીતા કે મનપર;
સાજનકી. કુડી નજરસે કુછ તાજગીને લાલા,
કુરાઅને હે પદીયાં સબસે બની મેં આલા;
શેનદીનમે દીવસે કીને કલામ પુરા.
કરીઓ ડરમાં કરીમા દીલ હો ગયા હે શુરા,
પરવરરે દેગાર મુજકુ નેકી ઇમાન દેજો;
ઉમેદ હોગી દીલમે ઝીનત નપી બાકીજો,
છોડો ગુમાન યારો ડરીએ કછુ અઝલસે,
કરીઓ કછુએ નેકી બક્ષ ખોદા ફજલપે,
અહમદ નબી હે મહમદ બરહક દોસ્ત સબકા.
નબીકે ટલશે શેતી બેડા હે પાર સબકા,
રહેમ ચાનો દીલશે કલમા પડો નબીકા.
કરીયો નિમાજ રોજે છુટકા સોહે સદીકા,
સીમાત રાદક દાલુસે સારી જુબાન ખોલો;
નબીકે નામ ઉપર હરદમ દરદ ખોલો.

બીરહ બારમાસી.

હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ, રાધા શોચ કરે બનમેરે.
હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ.
લગત અસાડ ઉમંગ દોઉ આવો; બીજલી ચમક ઘનબ.
હલમેરે, ચમક ચમુક ચારૂ દેશ નીહારૂ, હજુએ ન આવે.
બિંદ્રાબનશેરે. હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ રાધા. હમકુ૦
શ્રાવન શામી અતી છલ કીનો પ્રીત કરી કુબજાસંગ જારે,
કુબજા શોક જનમકી બેરન હમશે બેર લીયો છીનમેરે,
ભાદરવે ભવન કુલી સબ ડલીયા નહી કુલી દેનકી કલીયારે.

જીન કલીયનમે ભમર બસતહે શો કલીયાં પીયામાં; હે બશીરે,
હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ. રાધા૦
આસો કમળ નીરમળ ભએ ચંદા, પીયા નહી આવે મેરે.
આગનમેરે, દરશ દેખાય પ્રભુ આરે બીલમ રહે, હમ.
કલપાંત કરૂ મનમેરે, હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ; રાધા૦
કારતક શોક કરે સબ સખીઓ, રાધા શોચ કરે બનમેરે.
ઉધવ સ્વામી જનમકે કપટી કપટ રહયો જીનકે મનમેરે,
હમકુ છાંડ ચલે બન થાધુ૦
અનહદ ભેદ બનાયો સખીયાં જોય પડયો જુમના તટમેરે,
ખેલત ગેંદ ગીરી જુમનામેં, તબ કાલીનાગ નાથ્યો છીનમેરે.
હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ, રાધા૦
પોસ માસ રૂતુ અલાપ કરતહે સુધકુ ન લીની મનમોહનરે.
જોગન હોકર બન બન ઢુંઢુ, ઢુંડત ફીરૂ બીંદરાબનમેરે,
હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ. રાધા૦
માધ માસ જબ લાગો સખીરી હોત બસત કંથ ધર નાઠોરે
સુમતીન હાર ચલે અગછલા ઘર ઘર અલખ જગાતીફીરે રે.
હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ રાધા. હમકુ૦
ફાગણ ફાગ ખેલત સખીઅનરે ઘર ઘર ડફ બાજત રહયોરે,
હમારો ફાગ હરયો કુબજાને કુબજા બસી ઉનકે મનમેરે.
હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ. રાધા. હમકુ૦
ચઇતર લતા ફુલી સબ વનમેં આવત સુગંધ સબ ફુલનમેરે.
મેરે શીતળ મંદ સુગંધ સદા નીજ આવત હે શ્રી બીંદાબનમેરે.
હમકુ છાંડ ચલે બન માધુ, રાધા૦ હમકુ૦
લગત વદશાખ એશા સબ કીને લેહર ઉઠે તન જોબનમેરે

મોર મુગટ મોહનકી છબી બસત રહત દ્રનકે મનમેરે.
હમકુ છોડ ચલે બન માધુ રાધા૦ હમકુ૦
જેઠમે જવાળા કપે સબ ધ તી બીહર અગન લાગે વનમેરે,
બીન ઘટશામ બુજે જતન નહી અમસે લાખ બુઝાવન અસુવનસેરે,
હમકુ છોડ ચલે બન માધુ. રાધા. હમકુ૦
પુરન માસ પ્રભુ ઘર આયે આપ મીલે હરી કુજનમેરે;
સુરદાસ મથુરાકિ બાશી પુરન કાજ હુએ મનુકેરે.
હમકુ છોડ ચલે બન માધુ રાધા. હમકુ.

વિંછી વિષે ગરબી.

અરરર માડીરે છાણાં તે વીણવા ગયતી — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે સોબત વ્હોની થઈતી; — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે છાનો માનો લપાગો, — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે વાંકો વળી ડંખ મારગો, — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે નાસતાં તેને ભાળ્યો, — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે આશી લેહેરો આવી; — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે સહીયર તેડી લાવી. — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે સમરાને તેડાવો, — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે ખડદાને બંદાવો. — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે સસરો અહીંયાં આવે, — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે ગાડી બેસવા લાવે, — મા૦ વી૦
અરરર માડીર કાળુપુર લઇ ચાલો. — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે રેશમણુ બોલાવો. — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે વીંછુડે વેર વાળયાં, — મા૦ વી૦
અરરર માડીરે હરખ હઇયાના ટાળયાં, — મા૦ વી૦

અરરરર માડીરે ભોજનીયાં ન ભાવે, મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે સુતાં નીદ્રા ન આવે; મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે ઓરડામાં ઢોલીયા ઢળાવો. મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે શીરો તે કરાવો, મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે પરણ્યો કોળીયા ખવરાવે, મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે વીંછીની વેદના ભારી, મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે હોંશો રહીજે ભારી, મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે વાત તે સહુ જાણે, મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે શું હું કહું આ ટાણે, મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે ચકર વાલે ચીત ચાય, મા૰ વી૰
અરરરર માડીરે ગરબી રસીક ગાય,

બોડાણાની ગરબી.

હરી દવારકાસે ધાયે ભકત ખાતર ડાકોર આએ બોડાણા કે
મનને ભાવે, હુએ પરસન જાવો દરખનને. ટેક,
સુણો એક દીનકી બાત, બોડાણાને જોડે હાથ. ચધના ચાહાએ
મેરી સાથ પ્રભુ ડાકોરકુ (ડાકોરકુ)
સીતેર બરસ સેવા કીધી, પ્રભુ લજ્જા રાખી મારી,
મેંતો બાત કહેતા, ખરી સમજુ દીલકુ સમજે,
તુલશી જમણે હાથમેં બોય જાકે હરીકુ ચઢાય.
સીતેર બરસ સુણુ લે ભામે માલમ સબકું,
કીએ સેવામાં દરશન હુએ બોડાણો પરશન,
બોય કહેતે કીરશન લે ચલ હમકું, લે ચલ.
હુકી ગાડીકુ મંગાતે ચાલો આધી રેનકું આતે,

પીછે કાળે દોડે ધાતે, ક્રોધ જાણે. સુખ॰
હરિ દ્વારકાસે ધામ॰
પુજારી દેખ મંદીર જાય, હરિ નહિ જીનકું પાય,
પીછે સબ દોડે ધાય, હરી કાજ ગએ, હરી॰
ડાકોર ભયે ગીરીવરધારી, રૂએ ગુગલી નરનારી,
દુખ દે ગએ મોરારી, કીને ભરમાએ. કીને॰
દ્વારકામેં હુઆ સોર. લે ગએ ડાકોરકું ચોર;
દેવળ ઉપર રૂવે મોર, હજી નહી આએ. હજી॰
મનમે સમજે ગોપાળ, ખડે લીમડેકે છાડ;
કડવી મીઠી કીધી ડાળ, વાંસે ચલ દીયા. વીસે॰
કાળે પીછે દોડે આય, હરી ગોમતીકું જાય,
એસે બોત દુખ પાય શ્રી ભગવાનને,
બરછી જલકે અંદર ડાલી, વાં બેઠે ગીરધારી;
ખલક રહે કીલંકારી, અબ વાં મરના, અબ॰
બરછી ડાલી તેની વાર નીકલ લોહુકી ધાર.
હુવા ત્યાં ઉનપાત, રૂવે બોડાણા, રૂવે॰
એસા મન કરી ઉતપાત, લખી હરી એકી બાવ,
તોલો સોનીકા સાથ. બોઇ સન માને. બો॰
લખી પકા શરૂ પાય, સોના સાટે તીન મન આય;
એતે ભારે થાય, બો કયા જાને.
હરી દ્વારકાસે ધાયે, ચો॰ ૨
કેવે બોડાણા મહારાજ, કેસી રવો લાજ મેરી;
કાંટ થંગાયા આજ, મુખસે બોલો, મુખસે॰
હરી નીકલે બહાર, બેઠે કાટેપર સાર.

દો કુલનકે ભાર હરદમ તોલો. . હર૦
વાલી સોપકી મંગવાઇ, સલા વાલકી કેવાઇ.
ભરી કાંટેકી માંહી, ઓર નીકાલો. ઓર૦
હરી કમતી હોવે કાબા સબ મીલ રોવે,
સોના દેખકે મોવે પીછુ ચલના. પીછું૦
હવે ભકતીમે ભાન ચાવો મુખસેં પાન,
કાબે હવે બેઇમાન બડેબડે શાને. બડે૦
હરી દવારકાસે ધાએ. ચો૦ ૩
પુનમ કારતકી આતે મેલા ભારી ભરાતે;
સબ લોક દરશનકું જાતે શોભા ભારી. શોભા૦
સુરત અમદાવાદ ઓર મીલી ગુજરાત;
તરે તરેકી જાત ઓર નરનારી. એ ર૦
મોર મુગટ જામા પેન પ્રભુ ચલાતે સેન.
મુખ બજાતે બેન; ગીરીવર ધારી. ગીરી૦
રામ લક્ષમણ દોનુભાઇ ખડે બાજુ પર આઈ;
સંગ રાધાકા માઇ જાઉં બલીહારી. જાઉં૦
કવી ચુનીલાલ છંદ ગાવે હરી ચરણ ચીત લગાતે;
છંદ દીલશે બનાતે ધરવે ધ્યાન. ધરતે૦
હરી દવારકાસે ધાએ. ચોર૦

કાળી ગોરીની લાવણી.

ગોળી ગોરી દોનુ લડતી ધકે વરભીયું સમજાતી,
કયુંરે કાળી બીચારી ગોરીકુ કયું ધમકાવતી,
ગોરી કહેતી સુનએ કાળી ગોરી પદમણી નારીમે,
ગોરી સુરજહે ઉજડે ઉજલા હોતા સારી દુનીયામેં.

ગોરા ચંદરમા ગોરી બીજલી ચમક રહી ઘન બાદલમે.
ગોરા પાની બરસતા ઈંદર સારી દુનીયામે.
ગોરા સોના ગોરી ચાંદી ગોરા હીરા મુજ નથનીમે,
ગોરા ગેના કાળી ખડી સારી તનમે.
ગોરા લેંઘા જરીકી સાડી, કાલી નેન નખરે કરતી;
કયુંરે કાલી બીચારીકું કયું ધમકાવતી
અબ કાલા કહેતી સુનએ ગોરી તું મીજાજકી બાતાં કરતી;
કાળી બદલી ચડે જદ પાનીકી બીરસા હોતી.
કારી રાત જદ પેરે ધોરી, સબ દુનીયાં શોખ કરતી;
કાળા કાજલ ગોરી, નેનમે અંજન કરતી;
ગોરીકુ મુખે ઘેના રાતી લહે દાંતુમે મીસી ધસતિ;
કાલી બંદુકમે ગેના ધરતી, ઉપર કાલી તાલા દેતી. કયુંરે કાલી
અબ ધઉંવરની કહે કારી ગોરીકુ મેરી આસ સબદુની.
આ કરે ધઉંકી રોટી ઓર શીરા ચુરમા સબી કરે,
ધઉંકા ઘેબર ઓર જલેબી છતીસ ભોજન ખાયા કરે.
કારી ગોરી દોનુ અપના પેટ ભરે.
કાલી ગોરીકા હાથ પકડકે, ધઉંવરની યું સમજાતી કયુંરે કારી.
ગોરી ધઉંવરની તીનુંકા ઝઘડા તુરંત ગીરયુ સમજાતા,
અબ મત લડના ચલો તીનું અપને રસ્તે.
અનભોજન ગુનીજન ગુનીસાગર પ્યારે ચંદ છંદકુ કહેતે,
ગોવીંદરાવજી સભામે નીત નવા છંદ બનાવતે.
ધઉંવરની કે સુઘડ નારી, જીનકુ એની ચંદ કહેતે, કારી
ગોરીકા હાથ પકડકે આપને ઘેર ભીજવાતે,

પ્રતાપધડ ગુલજાર અખાડા તુરેરાસેખી ખુબખતી,
કર્યું કારી બીચારી ગોરીકુ કર્યું ધમકાની.

ભદ્રકાળીની લાવણી.

ધન્ય ધન્ય ભદરકાળી મેં નજરે જોયાં ભાળી,
એ ત્રણ દરવાજાવાળી મેં કરયાં દરશન;
જેની શોભાનો નહી પાર દરશન કરે નરનાર;
દીસે ભદ્ર ભયંકાર હું થયો પરશન ૧
સઉ જાએ ભદ્રને દેરે લોક શ્રીફળ વધેરે,
માતા સણુગાર પેરે શોભા છે રૂડી,
મંમાયા રૂપે કાળી જગતની દીન દયાળી,
કંઠે ગજરા નાકે વાળી, એને હાથે ચુડી. ૨
હું જોવા ગયો ચાલી મા ઉભી ખડગ ઝાલી,
એણે હાંસડી તુસી ઘાલી પહેરયાં ચીર ચોળી;
સઉ જોવા જાજો સાથે ધુધરી પુંચી બાંધી હાથે,
શોભે મુગટ માથે એવી ભદ્ર ભોળી; ૩
માને શણગાર ચડયા છે પુંઠે તકતા જડયા છે.
દવાર પીતળે મઢયાં છે દેવી છે સનમુખ,
જોતાં અકલ થઇ જાય અંદી મેં જોયું નજર માંડી.
અંદર લટકે છે હાંડી બહાર એક ઝમરૂખ ૪
ત્યાં થાય ઘંટનો ધમકો માનો વાગે ઝંઝર ઝમકો,
ત્યાંથી ભકત કરે છે ઠમકો સૌ સેવક જાચે
ગુનેગાર પકડે કાન અને થેઇ થેઇ નાચે. ૫

ત્યાં ગારદી ઘણા ફરે આખો દીન પેરો ભરે,
માની ખુબ ચોકી કરે આખી રાત જાગે.
હું મંમાયાને માનું એનું નથી કાંઇ છાનું,
કાળી પુંઠે કેદખાનું ત્યાં બેડીઓ વાગે,
ઉપર ઘડીયળ છે ઠેઠ ગારદી બેસે છે હેઠ,
સાંજ પડે થાય પેટ, ત્યાં હાજરી લે છે.
શુકર વ રે થોકાથોક રવીવારે ટળે શોક,
રાજે જાય લાલાલોક, તે ત્યાં ઉભા રહે છે,
અમદાવાદ સારૂ શહેર મંમાયા કરજો મહેર,
સઉને થાય લીલા લહેર હું એટલું માગું,
કહે છે વલભ સુરજરામ જીસે રાયપુરમાં મુકામ,
પખાલીની પોળમાં ઠામ, હું તો પાય લાગુ.

ગરબી.

મીઠડા ગોરસ લ્યો ગોરસ લ્યો;
તમે ગોરસના ગીદધારી, મીઠડાં.
હરિ તરૂ ગોરસ લાગે છે મીઠુ, હરિ તારે બાપે જનમારે
નથી દીઠુ, મીઠડાં ગોરસ લો ગોરસ લ્યો,
સરસ્વતી માતાને વીનવું ગણપત લાગુ પાય, અલબેલી
અંબા આશ પુરજો, ગુણ શેવક તમારા ગાયરે. મીઠ. ૧
પથર ફુટી થઇ પ્રેમદા ભોજન કરતાં ગ ય. અડધુ અંગ
ફરે કુંકડી તેનુ એઠું સઉકો ખાયરે. મીઠ. ૨
નાની છું નખ જેવડી અલ્યા કડવાં વેણ ન બોલ,
કુંછું વખની કુંપળી, તને મારીશ પહેલે પહેલે, પહોરરે. મી. ૩

ટુકે પાને આંબલી લાંબે પાન ખજુર, છોગાળા નર વહી
ગયા, મારે માથે ભાગયો મજુરરે. મીઠ. ૪
કાચી તો કેરી ઝીણી પાકાં ભલેરાં પાન, માયા તો મનની
ભલી, નહી બેંચી ભલેરી કમાનરે. મીઠ. ૫
પાટણ પેટી દોમુખી, નારીજ નામે નામ, તે નરને ચાહે
ઘણું, એને હેલ સંગાથે કામરે. મીઠ. ૬
કોણે દીગાળો શેવીઓ, કોણે શેવાં આગ, કોણે કરવત
મુકાવીયાં, કઇ નારીને કાજરે મીઠ. ૭
કાથે દીમાળો શેવીઓ, ચુને શેવી આગ, સોપારીએ કરવત
મુકાવીયા, એનો નામ હેલને કાજરે. મીઠ. ૮
એક અંધારી ઓરડી, બીજી વેરણ રાત, ત્રીજો શોકનો
દીકરીઓ, એનો ઝગડો લાગયો આખી રાતરે. મીઠ. ૯
માથા કેરો ગોફણો, હૈયા કેરો હાર, હૈડે કરૂ દીકરો
એને રાતે કરૂ ભરથાર મીઠ. ૧૦
પારે નાચે પારવડાં હૈડે નાચે મોર, પરણ્યા એટલા માનવી
પીટયા કુંવારા હરાયા ઢોરરે મીઠ. ૧૧
ચીર ફાડી ધજા કરૂ, કાંકણ મેલું નીશાન, ઉતર ચુડ આ આગીઆં
તારો પેઉ પોઢયો મશાણરે મીઠ. ૧૨
મહુડે માળો ન ઘાલીએ લીમડો લેહેરો ખાય, પારો પુરૂષ
ન શેવીએ એનો પરોઢીએ ઉઠી ઘેર જાયરે મીઠ. ૧૩
નહી બાંધુ નવ ડાંડીએ સમુદ્ર બાંધ્યો નવ જાય, તુજને
બાંધુ વડોદરાને ગાંદરે તારી ફઇ ઓડાવાને [illegible]રે મીઠ. ૧૪
કાળા ગજકણનું કાપડ માંહો ભરયું છે હોર, ઘરનો ધણી
પીટયો દીજડો મારો પાડોશી બાવનવીર મીઠ. ૧૫

સોપારી વખાણું સોરઠી જેના લીલાજ પીળા રંગ,
સ્રી વખાણું પાતળી જેનાં વાંધ્યાં વજે છે અંગરે મીઠ. ૧૬
ઉંચી ગોરી ઉજળી જળ ભરવાને જાય; કાંટો વાગ્યો પ્રેમનો;
તેતો ઉભી ઝોલા ખાયરે, મીઠ. ૧૭
ગાડી માથે બેડલું માંકડ કોડે હાર, જુલારી પાસે તાણું રહે;
તેને જાતાં કેટલી વારરે. ૧૮
અંગ કાળું દાંત ઉજળો, ચાલે ધમર ચાલ;
સાસુ વહુને દીકરી. એ ત્રણનો એક ભરથારરે. ૧૯
બાપે જનમી બેટડી બેટડીએ જનમ્યો બાપ,
કહો મારા ઠાકોરો એમાં બેટી ભલી કે બાપરે. ૨૦
જળમાં પેશી ઘર કરે જળમાં બેસી નહાય,
મસ્તક વાઢે ના મરે તેની આંખ ફોઠે જીવ જાયરે. ૨૧
પડી પણ ભાગી નહી કટકા થયા બે ચાર,
વગર પાંખે ઉડી ગઇ તમે પંડીત કરોને વીચારરે. ૨૨
અગની કુંડમાં નીસર્યાં ભમર કુંડમાં નહાય,
પંડીતો પુછે પંડીતને ફુલ વેલાને ખાયરે. ૨૩
કર વીના જે કામની મુખ વિના જે દાંત,
મુવેલા જીવતાને ગળે, તમે મોકલાવો ગુણીયલ કંથરે. ૨૪
રાધા તારાં ફસણું જેમ આટામાં લુણુ.
કૃષ્ણ સરીખા નાવલીયા તને દહાડો મનાવે કુણરે. ૨૫
જેને ઘેર પવત ન સંચરે જેની છાંયાએ ન બેસે કોય,
તે ફળતો મોકલાવજો મારે એકાદશી વરત હોયરે. ૨૬
ઉભો નર નીંદ્રા કરે ઝાકળ તડકા ખાય,
જેની મુછે માતી નીપજે તમે ચતુર કરોને વીચારરે. ૨૭

શેરી ખરી પણ સાંકડી, ને નગર પાસેજ પણ દુર,
પરણ્યા પણ નહી નીવડે। મારૂ જોબન જાય ભરપુ રે.
ઉંચી ડોકના સારીંગડા, મધુરા મધુરા ન બોલ;
હમે હઇયાનાં જારવાં, મારૂં જોબન કરે છે જોરરે. ૨૯
વેંત જેવડી વરખડી ઢાલ જેવડું ફુલ,
કાચાં કમળ ઉતરે તેનું પાકે રાયે મુલ. ૩૦
તનનાં કરૂં ત્રાજવાં મનનો કરૂ બજાર,
હઇયાની કરૂં હાટડી, હુ તો વણુજ કરૂ વેપારરે. ૩૧
કુવા ઢાંકણ ઢાંકણું ખેતર ઢાંકણ વાડ,
બાપનું ઢાંકણ બેટડો ઘરનું ઢાંકણ નારરે. ૩૨

પંદર તથો.

હરી હઠ મેલને રાધે મેરી સંગ બોલને રાધે, અબોલા બોલને રાધે
ઘુઘટડા ખોલને રાધે કહ્યા માનને રાધે,
પડવે મારી સાહેલડી પેઉજી વાડીયે જાય,
પેઉજી લાવે દાડમ મોરી સોલેને પે જી ખાય. હરી. ૧
બીજે મોરી સાહેલડી. બાજોજ ઉગ્યો છે ચદ.
દાડમ કેરે દંતડે મોરો આશો માંડયો છે ફંદ. હરી.
ત્રીજે મોરી સાહેલડી તરીયાજ વરે વાર,
આ શું ભુલી સુંદરી ભુલી કંકુને કાજળ સાર. હરી. ૩
ચોથે ચમકતી મેં સુણી જોબન બાળે વેશ.
ભર જોબનમાં એકલી જેના પેઉજી ગયા પરદેશ. હરી. ૪
પાંચમે મોરી સાહેલડી પંથ પલંગ કંસ દુર;
ભરજોબનમાં એકલી જેના પેઉજી ગયા પરદેશ. હરી. ૫
છઠે મોરી સાહેલડી છઠાજ વરોવાર;

પરદેશી રાજ પધારશો આપણુ બેશીશુ હારેહાર. હરી. ૬
સાતમે મોરી સાહેલડી રાતેજ કીધો સ્નેહ,
ચોમાશાની રત ચીકણી ઝીણી ઝરમર વરશે મેહ. હરી. ૭
આઠમે મોરી સાહેલડી આ જ જોડાજોડ,
પરદેશી રાજ પધારશેઆંપણુ બેશીશું મોઢામોડ. હરી. ૮
નોમે મોરી સાહેલડી નવલાજ પહેરૂ ચીર,
દીપક લઇ મેડ ચડું નયણે વછુટયાં નીર. હરી. ૯
દશમે મોરી સાહેલી દસરા પુજવા જાય.
પુજ્યા તે નર પામીયા મારા રાયજાદા ભરથાર. હરી. ૧૦
અગીયારસે મોરી સાહેલડી મેં કીધી શીવરાત,
પરોઢીયે ઉઠી પારણાં કરૂ કૃષ્ણ જોવાની ઘણીખાંત. હરી. ૧૧
બારસ મોરી સાહેલડી મેં બારેજ બાંધ્યો બંધ,
કસનારા નર કશી ગયા, એતો દી ન છુટે બંધ. હરી. ૧૨
તેરસે મોરી સાહેલડી, વાદળ વાધ્યો રંગ,
ઓસડની મુળી એક છે, મને કમીયા કૃષ્ણ ભોરંગ. હરી. ૧૩
ચઉદશે મોરી સાહેલડી પાસા લીધા હાથ,
મેં જાણ્યું પડશે પાધારા, જતો ગડીયા છે બારેવાટ. હરી. ૧૪
પુનમે મોરી સાહેલડી, પુરીજ કરશો આજ,

લાવણી બીજી.

ઓ ભગવાન પતીના દાન નથી કાંઈ સાન જનમ કે કાઢુ, હુ નાના કંથની નાર દુખ કાઢું. પરણાવી મારે બાપ પોતાને હાથ કજોડા સાથે મને દુખ દરીયામાં ઠળી પડયું દુખ માથે. ૧ હુ આવી સાસરા માંય કંથને ત્યાંય જગતને ધારે પરણ્યાં પછી વરસો ચાર થયાં છે જ્યારે. ૨

ઝુલ.

મારે સાસુડીનું સાલ નણંદ દે ગાલી, જેને કંથ તણું નહી માન, વેને દુખ ભારી; કોઈ સખીયો ભેગી થાય પાણીને આરે સહુ મારી ચરચા કરે, કંથની ત્યારે; મારા બાળ કંથને જોઇ હસે સહુ કોઇ દુખનો દરીયો. ઓ ભગવાન૦ ૨ હું ગઇ પતીની પાસ, હેતની આશ, દેખી નાસે છે. જો ઝાલું જમણો હાથ ચીસ પાડે છે હું નવ જોબન છું નાર, ખરે આ વાર છબીલી નારી, મુઓ જાણે નહી કાંઇ રીત, કરે છે ભારી.

ઝુલ.

હું સુખ કરૂં ઓ બાપ દુખડું દે છે; મારે હઇયે હેળી બળે દુખી દીલ રહે છે. મને ગમે નહી શણગાર શરીરે સજવા; વળી ભોજન વેળા પાક, ગમે નહી જમવા, મને વરસ થયાં છે સોળ જોબન ઝકઝોળ જુવાની મારી, પીટયો એ છે નાનું બાળ વરસ દસ બારી. ઓ ભગવાન. ૩ મારે બાપે મને આ બાળ; સોંપ્યો તતકાળ સારૂ નવ કીધું; એ બાળકડાની સંગ કન્યાદાન દીધું. જે બેટીને વળી ગાય દોરે ત્યાં જાય કશું નવ ચાલે જેમ હત્યારાઓ બળદ કસાઇને આલે.

ઝુલ.

તેમ પીતા માહરે કરી, મને દુખદારી, એ ફેર ગયો તે,
મરી કરી દુખ કારી, છાતીમાં ભડકા બળે કરૂં શું શેખી;
હું લાજી મરૂં છું નાના કંથને દેખી, જેવું ચંદ્ર તણું છે તેજ,
એવું મુજ તેજ કોમળ છું અંગે, મુવો લાયક એતો નથી.
માહરી સંગે, ઓ ભગવાન. ૪ જેવી કંથ વીનાની નાર,
એવી આ વાર, મને પણ જાણો; હું પડી કથીરની સંગ.

મોતીનો દાણો, મારે વહે ચક્ષુએ નીર ભીંજે છે ચીર
ચોળી પણ ભીંજે, એ બાળ કંથને જોઈ, દીલ નવ રીઝે.

ઝુલ.

વળી સાસુ મારે બોલ, ઘણેરા મુજને તુ પજાવેછે મુજ
બાળ થયું શું તુજને, મારો જીવ બળે છે રોજ, કરૂ શું બાઇ,
બાઈ, સગી નણદીને હું કહું, મારો તુજ ભાઈ શું કરૂં
ઇશ્વ ઓ હાય હવે શું ઝેહેર ખાઈ મરવું. પડી દુખ
દરીયાની માંય રહ્યું છે રડવું. ઓ ભગવાન. ૪ મારૂ મન
થાય છે ખાખ, ઉડે જેમ રાખ, જનમ શીદ આપ્યો, પ્રભુ
મારે કરમે ક્યાં પીટ્યાને થાપ્યો. મેં કરયાં નથી કાંઈ પાપ
જગતના બાપ. ગુન્હો શો પડાયો, તેં મુજ અબળાને કાજ,
એવો ક્યાં ઘડીયો.

ઝુલ.

હું હતી કદી વીધવાતો આથી સારૂ, આ જોઇ ફોકટનો
કંથ બળે મન મારૂ, ઘણું થાય છે ચીત રમવાને જારી,
પણ રહુંછું અટકી લાજ કુલની ધારી, મને ઘણો
કામનો તાપ કહુંછું આપ, નથીરે ખમાતુ, મારૂ વીર્ય પીઆ.
કરે, નથીરે દબાતું; ઓ ભગવાન. ૫ હું જઉ મહીયરની
માંય ભ્રાતને ત્યાંય નદી કો વારી; મારી ભોજાઇ મારે
બોલ ઘણા દુખકારી, હું મનમાં સમજી રહું ટુંકારા સહું
બોલ હાંશીના, હવે કાંઇ નથી ઉપાય વીના ફાંશીના.

ઝુલ.

એ માથ હવે તો શુણ પતી કર મોટો, તુજ ઘર જોડા
વર તણો પડ્યો શો ટોટો, મારો પાપી હતો જે બાપ,

પીટયો હત્યારો, તેણે કર્યો નહી વીચાર, જરા કાંઈ સારો.
કહે છે જે કાળીદાસ ઇશની પાસ જોઇને તું કરજે અબળાની;
અરજ કાનપર ધરજે, ઓ ભગવાન, પતી નાદાન,
નથી કંઇ સાન જનમ કેમ કાઢું હું નાના કંથની નાર,
દુખ ક્યાં કાઢું.

લાવણી ૩ જી.

ભરથાર પ્રાણ આધાર સુખ દેનાર ગયો ક્યાં છડી, તુજ
વીના નાથ મારી દશા થઇ ભુંડી તુજવીણ મુજને પ્રાણ,
ગમે નવ જાણ, કર શું હાએ, મુકી મુજને એકલી, ગયો
તું ક્યાં. પ્યારીનું દુખ તેં યાર ધર્યું ન લગાર, ગયો
ક્યાં તું ચાલી, તુજવીણ ગાલની ઉડી ગઇ સહુ લાલી.

લાવણી ૫ મી.

છેલ બટાઉ ચાંદ ગગનમેં સુરત પાક મોતી આલાં, બીરમા
યા મોહના રાણીને મહોબતકા ફાંસાં ડાલા, દીલી શહેરકા તખત
બટાઉ ધન દોલત સારી માયા, બીસ વરસકી ઉમર દરમીયાન, ઇ.
શક બાજમે બીરમાયા, ચાર તરેહકી ચાર વખત પોશાક બની
કંચન કાયા, બાંધી ઢાલ સમશેર સીપાઇ મુસાફરીકા વેસ લીયા,
ગુજરાત અમદાવાદ શહેર દેખકર સીપાઇ બીરમીયા, ધુપકા લેકર દી
આનીસે બેઠ જરી આરામ પાયા.

ઝુલ,

તાલેવનકે બાગ કુવેપર ઘડાભરા મીઠા પાની, સો દોસો બાહે-
લીમેં ચમક રહી જઉ ચંદાકી ચાંદની, શીર સુનેકા ઘડાઇ જલ ભ-
રનેકુ મોહના રાણી નજર પડા મહાબુસ મુસાફર પછી સાન સોબત

વાની; મંદીલપર શીર પેચ તુરા ફુલ જડાવ મોતનકી, મારા બીર-માયા મોહના રાણીને મહોબતના ફાંસા ડાલા, છેલ બટાઉ મોહના રાણી ભઇ દીવાની ડોલ દેખ ઉસ પછીકા, કીયા રાજા કીયા અ-મારે બાદશાહ જાદા હો કયાકા, અજબ ખુદાને હેર બનાયા જોડ કીસી હક તાલેકા, આગે કહાંસે કહાં જાનેકા મુકામ કીસમત વાલેકા મોહના નીશંક હોકર સંગ છોડ સબ શહેર લોકા, ધમક ચમક કર આઇ સામને બાણુ ચોડયા નેનુકા, ચતુર સાગર આદરસે પુછે કહાંસે આયે પરદેશી, કોન તુમારા બતન ઠીકાના કીસ વસ્તિકે રહેવાશી, કરો ખુલાસા કરકે દીલકી બાત મીઠી ખાસી; કરો બંદગી કબુલ આજકી રેન તુમારી હોઉ દાણી; રંગ બંગલેમેં આરામ કરના નરમ બીછાના ચોખાશા, બોરમાયા મોહના રાણીને મહોબતકા ફાંસા ડાલા છેલબ-ટાઉરે ધોના કુછ ના રખતા દીલમાં, કોલ વચન લેવો મારા; સચ્ચે શીર ખુદા વાલી જુઠેકે દુનીઆના ઘેરા, ઘર ખાવાંદ પરદેશ ગયે હે ગુજરી ગએ વરસો બારા. સાસુ બીચારી પડી એકલી માલ ખજાના બોતેરા સુરત દેખકર દીવ લલચાયા હોજો મોહના પયારા લાખ રૂપેકી રમુજ સેજપર ચલો ઉઠો દેખો ડેરા.

ઝુલ.

સહુ ઉડી ગયુ મુખતણુ નુર હો પ્યારા તુજબીણુ નેત્રથી વહે
આંસુંની ધારા ઉરમાળ ગઇ સુકાઇ શકતી નવ કાંઇ લથડીયાં આવે,
અરે હીડતાં આંખઓ સુખ દેવણુ ભરથાર જીવન આધાર પયાર કેમ
વાડયો બીજી કોઇ પયારી સાથ પયાર જઈ જોડયો; દીન રાઇ
દુખમાં રહું, કુવામાં પડું મરૂં કે બુડી તુજ વીના
નાથ મારી દશા થઇ ભુડી દુખમાં કાજ દીપે.

નવ આજ અરે કાંઇ આશ; હું અભાગનીનો હાથ ચડે કોઇ તારો; પીડે પતી મુજને કામ આકરે જામ નથી રેહેવાતુ આ કામાગ્નિનું કષ્ટ નથી સહેવાતું.

ઝુલા.

આવે નહી આંખની માંહે ઉંઘ લગારે, તમ વગર સ્વામી,
થાય શોચના ભારે કાળજુ ફોલાને ખાય. મદા અત્યારે,
ભેટીને દુખ ટાળશો. કહો કંથ કયારે છાંટી અમરત રૂપી
નીર નણુદના વીર જુઓ મરૂં ઝુરી તમ વીના નાથ
મારી દશા થઈ ભુડી મનમા અતીશે મુઝાઉ બહુ ખીજાઉં
ઘર કયણુ ધીરે; તું છાંટ ધીરજનું અને નાથ કુમુ નીરે,
સજવ નવ દે શણગાર અરે ભરથાર, સગાં વહાલાં કો,
કયમ ગાળ દુખમાં દીન પધગાજે,

ઝુલ.

નવ મેશ આંખની માંહે આંજલા દેરે નવ શુંવું ખાટલાગરે.
એમ સઉ કહેરે મુજ કાન હોકની કરશું પણ મારા જરવા દીસે શણુગાર વીણુ ઓ પયારા બાવળીઆ જેવા હાથ દીસે છે નાથ વીનારે ચુડી તુજ વીણુ નાથ માહરી દશા થઇ ભુંડી, મુજ સહીપનીઓ સરવ ધરીને ગલ ઠમકતી ચાલે નીજ પતીશું વાતો કરે હર્ષમાં મહાલે ચાવે નીત્ય પાન સોપારી પ્રાણુને પયારા તે સુખ જોઇ ચર ચરે છાતી નીત્ય રીહે તે મારી.

